

Transportstyrelsens föreskrifter om fallskärmshoppning;

TSFS 2025:13

Utkom från trycket
den 27 februari 2025

beslutade den 12 februari 2025.

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 1 kap. 9 §, 6 kap. 19 § och 12 kap. 4 § luftfartsförordningen (2010:770).

LUFTFART

Serie OPS

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid civil fallskärmshoppning och vid fällning av gods i materielfallskärm i Sverige.

Dessa föreskrifter ska även tillämpas vid utbildning för sådan verksamhet som avses i första stycket och när licens utfärdas för sådan verksamhet.

Definitioner och förkortningar

2 § I dessa föreskrifter avses med

<i>AFIS</i>	(Aerodrome Flight Information Service, flyginformationstjänst för flygplats) verksamhet med uppgift att bedriva flyginformationstjänst vid okontrollerad flygplats,
<i>chefsinstruktör</i>	instruktör som ansvarar för hoppverksamheten i en fallskärmsklubb,
<i>fallskärm</i>	skärm av textilmaterial eller liknande med bärlinor och sele, vilken medförs packad i hölje under flygning; innefattar räddningsfallskärm, sportfallskärm, rundkalott, reservfallskärm och materielfallskärm,
<i>fallskärmskontrollant</i>	person behörig att examinera fallskärmspackare samt att besiktiga, packa och reparera sport- och reservfallskärmar och fallskärmssystem,

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

<i>fallskärms- tekniker</i>	person behörig att besiktiga och göra tillsyn på räddningsfallskärmar samt att utföra prov på och reparationer av räddningsfallskärmsmateriel,
<i>flygchef</i>	person som ansvarar för att flygoperationerna inom fallskärmsverksamheten håller en hög säkerhetsnivå och för att piloterna erhåller den träning och utbildning som krävs för uppdraget,
<i>flyghandbok</i>	en handbok som innehåller begränsningar, inom vilka ett luftfartyg är att anse som luftvärdigt samt tillverkarens anvisningar och upplysningar för flygbesättningens säkra handhavande av luftfartyget, och som helt eller delvis godkänts av Transportstyrelsen eller annan luftfartsmyndighet,
<i>hoppledare</i>	instruktör som befinner sig på fältet och därifrån leder och ansvarar för hoppverksamheten,
<i>hoppmästare eller liftchef</i>	person som ombord på luftfartyget i samarbete med luftfartygets befälhavare ansvarar för hopparna i luftfartyget och för att uthopp från luftfartyget sker vid rätt tid och position enligt gällande instruktioner för fallskärmsbrottning,
<i>kontrollerat luftrum</i>	(controlled airspace) avgränsat luftrum där flygkontrolltjänst tillhandahålls i enlighet med luftrumsklassificeringen,
<i>uppvisningsledare</i>	ansvarig person under flyguppvisning med <i>fallskärm</i> .

3 § Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en Eftastat som är part i EES-avtalet förutsätts vara förenliga med dessa regler. Tillämpningen av denna åtgärd omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008.

Licens, elevbevis och motsvarande handlingar

4 § Fallskärmsinstruktörer, fallskärmskontrollanter, fallskärms tekniker och uppvisningsledare ska ha ett behörighetsbevis utfärdat av Transportstyrelsen.

5 § En fallskärmsbrottare ska ha en licens utfärdad av Transportstyrelsen. Licensen ska vara graderad från A–D där D är den högsta nivån.

En elev som genomgår utbildning för licens ska ha ett elevbevis utfärdat av Transportstyrelsen.

6 § Certifikat, licenser, elevbevis eller motsvarande handlingar utfärdade av en utländsk myndighet eller auktoriserad organisation, ska godkännas av Transportstyrelsen. För godkännande krävs det att både utbildningen och personens färdigheter motsvarar det som krävs för en svensk licens. För en person som är stadigvarande bosatt i Sverige gäller dock detta godkännande i högst 12 månader. Därefter ska elevbeviset eller licensen bytas ut till svenskt elevbevis eller licens.

7 § En skola för utbildning i fallskärmshoppning ska vara godkänd av Transportstyrelsen.

Flygtjänst ombord på luftfartyg vid fallskärmshoppning

8 § Befälhavaren ska vara godkänd för uppdraget av den lokala flygchefen inom en fallskärmsklubb eller av en flygchef inom ett kommersiellt flygföretag.

9 § Hoppledaren och befälhavaren ska i förväg komma överens om de planerade procedurerna för genomförandet av fällningen, såsom

1. rekommenderad fällningshastighet, finalriktning och uthoppspunkt vid fällning av fallskärmshoppare och materiellfallskärm,
2. instruktion för samarbetet mellan befälhavaren, markpersonal och fallskärmshoppare, och
3. instruktion för nödförfaranden under olika faser av flygning med fallskärmshoppare.

10 § Hoppmästare eller liftchef ska ombord på luftfartyget i samarbete med befälhavaren ansvara för hopparna i luftfartyget och för att uthopp från luftfartyget sker vid rätt tid och position enligt gällande instruktioner för fallskärmshoppning.

11 § Endast de personer som hoppledaren och befälhavaren har bedömt nödvändiga för hoppets utförande får följa med ombord på luftfartyget vid fallskärmshopp.

Flygmateriel

12 § Bestämmelser om modifiering eller ändring av luftfartyg avsedda för flygning av fallskärmshoppare finns i förordning (EU) nr 748/2012 av den 3 augusti 2012 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för luftvärdighets- och miljöcertifiering av luftfartyg och tillhörande produkter, delar och anordningar samt för certifiering av konstruktions- och tillverkningsorganisationer.

Sådana luftfartyg som enligt artikel 2.3 d och artikel 2.8 a–c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 av den 4 juli 2018 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring

av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91, inte omfattas av den förordningen, omfattas i stället av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:85) om certifiering av vissa luftfartyg och av konstruktions- och tillverkningsorganisationer

13 § Luftfartyget ska vara utrustat enligt godkänd konfiguration för fallskärmshoppning. Skyltar och visuella markeringar ska visa godkänd placering av hopparna vid lastning, flygning och uthopp samt eventuella ytterligare begränsningar som behövs vid uthopp för att säkerställa att godkända tyngdpunktsgränser bibehålls.

Fallskärmsmateriel

14 § Fallskärmshopp får utföras endast om hopparen är utrustad med en lämplig kombination av minst två till samma sele anslutna skärmar, varav en ska vara reservfallskärm.

Säkerhet vid fallskärmshoppning

15 § Fallskärmshoppning ska utföras under uppsikt av en hoppladare i enlighet med den instruktion som gäller för hoppladaren.

16 § Hoppladaren ska se till att fallskärmshopparen är försedd med sådan utrustning som är föreskriven för fallskärmshoppning.

Vid vattenhoppning ska hoppladaren kontrollera att vattendjupet och bottenbeskaffenheten är tillfredsställande.

17 § Det område som är avsett för en fallskärmshoppares landning ska ha en storlek av minst 50 m x 50 m med fri inflygningsriktning och alternativa landningsplatser, samt vara godkänt av chefsinstruktören. Det ska också finnas tillstånd från markägaren att använda området för ändamålet.

Landningsområde för elevhoppning ska utgöras av en så långt möjligt cirkulär yta med en radie av minst 200 m. Utanför landningsområdet ska det finnas en säkerhetszon av minst 200 m bredd, där det inte får finnas vatten djupare än 1 m, kraftledningar, byggnader högre än en våning eller därmed jämförbara hinder.

18 § För att underlätta räddningsinsatser ska minst följande finnas vid landningsområdet:

1. Telefon eller annat sambandsmedel.
2. Sjukvårdsväska.
3. Bil.
4. Båt (vid vattenhopp).

19 § Om fallskärmshoppning utförs på en plats där annan flygverksamhet bedrivs ska hoppledaren se till att nödvändig samordning av de olika verksamheterna sker.

20 § Lägsta höjd för utlösning av sportfallskärm är 700 m AGL (Above Ground Level). Lägsta höjd för uthopp med rundkalott med automatutlösning är 400 m AGL. Lägsta höjd för fällning av gods med materielfallskärm och automatutlösning är 150 m AGL.

21 § Under flygning till uthoppshöjd ska syrgas användas i flygplanet av fallskärmshopparna när flyghöjden kan antas

1. uppgå till mellan 10 000 fot och 13 000 fot under en period längre än 30 minuter,
2. överstiga 13 000 fot, under en period av mer än 6 minuter, eller
3. överstiga 15 000 fot, under en period av mer än 3 minuter.

22 § Vid hoppning ska fallskärmshopparen vara utrustad med flytväst om

1. avsikten är att landa i vatten, eller
2. det finns risk för oavsiktlig landning i vatten.

23 § För att fallskärmshoppning inom kontrollerat luftrum ska få utföras ska tillstånd inhämtas av befälhavaren.

24 § Vid fallskärmshopp som genomförs helt eller delvis inom kontrollerat luftrum ska det luftfartyg från vilket fallskärmshopp utförs ta ut egen separation till hopparna. Om flygtrafikledningen begär det, ska luftfartyget ligga kvar över samtliga hoppare och anmäla till berörd flygkontrollenhet när den sista hopparen har landat eller lämnat kontrollerat luftrum.

25 § Fallskärmshoppning i mörker utanför kontrollerat luftrum samt fallskärmshoppning utanför kontrollerat luftrum som överstiger enstaka fällning av hoppare för perioder längre än 15 minuter, ska vara planerad och anmälas till flygbriefingtjänsten (AIS). Anmälan ska göras senast 24 timmar före avsett fallskärmshopp.

26 § Fallskärmshoppning som berör verksamhet vid flygplats med AFIS-tjänst (med eller utan trafikinformationszon eller trafikinformationsområde) ska anmälas av befälhavaren till berörd AFIS-enhet före fällning.

27 § Om fallskärmshoppning sker i närheten av en flygplats utan öppen flygtrafiktjänst ska luftfartygets befälhavare meddela detta på flygplatsens eller flygklubbens radiofrekvens.

Vindstyrka

28 § Före varje fallskärmshopp ska fallskärmshopparen ha kontrollerat rådande vindförhållanden. Maximal markvind vid fallskärmshoppning får inte överstiga

1. 6 m/s vid hopparens fem första hopp,

2. 8 m/s vid hopparens sjätte till och med tjugonde hopp, och
3. 11 m/s vid övrig hoppning.

29 § Fallskärms hoppning vid markvind mellan 9 och 11 m/s får endast ske under förutsättning att hopparen är utrustad med en fallskärm vars egendrivning överstiger 5 m/s samt med en vingreservfallskärm.

Vid vattenhoppning ska markvinden vara minst 2 m/s.

Uppvisning i fallskärms hoppning

30 § Vid uppvisning i fallskärms hoppning ska landningsområdet minst vara 50 m x 50 m med hinderfri inflygning och ett eller flera intilliggande och lämpligt belägna alternativa landningsområden, under förutsättning att deltagande hoppare har lägst C-licens.

Om hopparen har lägst D-licens, kan landningsområdet minskas och utgöras av ett landningsområde om 1000 kvm.

31 § Uppvisning i fallskärms hoppning får inte genomföras om markvinden överstiger 6 m/s eller, om förhållandena i övrigt är goda, 8 m/s.

Under förutsättning att det identifierade alternativa landningsområdet är beläget i medvind i förhållande till det avsedda landningsområdet, får uppvisningar genomföras med en markvind på max 11 m/s.

32 § Uppvisningsledaren godkänner lämpliga uppvisningshoppare, val av fallskärmar, landningsområden samt vindgränser med hänsyn till aktuella förutsättningar och förhållanden.

Undantag

33 § Transportstyrelsen får medge undantag från dessa föreskrifter.

---

1. Denna författning träder i kraft den 1 april 2025.

2. Genom författningen upphävs Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2007:46) om fallskärms hoppning.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Magnus Axelsson
(Sjö- och luftfart)